

“నం ఘనం చాక్ష- 3”

అంత దేశమునకు చివరిగా రావలసి
అనే కుగ్రామం ఒకటి కలదు.
పూర్వం ప్రఖ్యాతిచెందిన పట్టణాలలో ఒక
దేశము చారిత్రాత్మకాచారము లున్నవని
ఆచారప్రజ లుటారు. నిజమేమైనా నేను
మాత్రం పట్టణారనియే చెప్పనలెను. అయి
తే ఒకవిశేషం. ఈ ప్రపంచంలో మానవుని
జీవితయాత్ర సుఖంగా జరగటానికి ఎన్ని
సౌకర్యములు కావలెనో అన్నీ ఆచారాలి
ఉన్నవి. పైన వర్ణాశ్రమధర్మం చక్కగా
పాటిస్తారు. పరస్పరహక్కు స్వాతంత్ర్యముల
కు నిరోధము కలుగకుండా స్వీకరపోషణ
జరుగునట్లును, ప్రజాసౌఖ్యం పెంపొందేటట్లును
ఎవరిన్నితవిధులను వారు చేస్తూఉంటారు. ఇ
ట్లావ్యక్తిసంతుష్టి చేకూర్చేట్లు ఎవరిమట్టుకు
వారు సరస్తిస్తూఉన్నా, బహిష్కరపంచానికి
వారికి ఏవిధమైన సంబంధము లేదు.

రాష్ట్రపతిలో బ్రహ్మయ్యగారిని ఒక
నియోగిగృహాను కలడు. ఆపూరిలో తాకిక
వ్యాపారా లేవివచ్చినా బ్రహ్మయ్యగారి సల
హ లేనిదే ఎవ్వరు ఏమనియు చేసేవాడుక
లేదు. ఆపూరికి ఆయన కరణు కాదు. గాని
కరణుకంటెకూడా బ్రహ్మయ్యగారికే ప్రతి

శ్రీమద్భగవద్గీతా ప్రథమోధ్యాయః
అయ్యనకు సంతానం లేదు. ఆకారణం
పుణ్యక్షేత్రదర్శనార్థం అంగదేశ్వరాలయము
చేసారు. ఏకారణం చేతనైతేనేమి యా
చేసిన విజ్ఞార్థం దాటకుండానే బ్రహ్మ
గారికి పుత్రసంతానం కలిగింది. కుర్మవా
అప్పలనరసింహం అని నామకరణం చేసి
తేకలేకపుట్టినవాడు గనుక కొడుకుని
గారాబంగాను ఏయేయేట శాస్త్రసమ్మత
యేయేకార్యములు చేయవలెనో అవన్ని
జరుపుచు పెంచుచున్నారు. అప్పలనరసిం
మునకు శైశవం దాటింది. ఐదవయేట
గా ఐదవనెల ఐదవసోజున అక్షరాభ్యాస
చేసారు. దైవకటాక్షంవల్ల ప్రసాదింపబడి
వానికి విద్య కేమిలోటుగనకను? సహజము
లందరికంటె వేయిరెట్లు ఎక్కువ తెలియ
ఉండి శ్రద్ధాభక్తులతో విద్యనభ్యసిస్తున్నాడని
పండితేశ్వర వచ్చేసరికి ఆపూరిలో ఉన్న
చదువు పూర్తిఅయిపోవటం చేత ఇంటికి
కూర్చొనవలసిన అవస్థ వచ్చింది. అటువంటి
కుశాగ్రబుద్ధిని సోమరిగా ఉంచటం బ్రహ్మ
య్యగానికి ఇష్టం లేదు. ఏదైనా ఉన్నతవిద్య
ఉన్న వట్టునికి పంపుదామంటే కొడుకునిని

శ్రీమంతులు]

టు కష్టం. ముందు విజయ గురం కంటిం
 రికి విచ్చయించారు. మించకుంటే అక్కడ
 రలున్నప్పుడే వాణిని ప్రశ్న పోయి
 లంగా వున్నది. ఇది ఏ ఏదీ
 ప్తిని నచ్చియున్నది అప్పుడు వచ్చిపోయి
 విశేషాలు కవిత్వం విన్నవోనని విజయ
 గుం వంతుని చెడుమామసారులు బ్ర
 య్యుగాలితో అన్నాడు. అందుచేత విజయ
 గుం వంటితే పిల్లవాడు హామకేళిరంగారి
 మహర్షిలలో కుంటున్నానీ వీలుండటంచే
 టులిగా కుంటావన్నా దిగులుండదని బ్ర
 య్యుగా రనుకున్నాడు.

అనాటిరాష్ట్ర భాజనానుతరం బ్రహ్మ
వ్యూహం ఈనగరం భార్య రంగమ్మగారితో
పూరు. అనంత ఆడది, వైగా కొడుకును
డి ఉండటం ఏమిటో కదవరకు ఎరుగదు.

అందుచేత బ్రహ్మయ్యగారిమాట వివగాత
కావలసింది. అంతేకాదు పుట్టుచున్నవా
ల్ని వైకిచ్చేయి నాను చాలెను కాని
భాష్యమామూ అవి వైకి నా దుష్టాని వచ్చి
నవి. దగ్గరనున్న అప్పులనివలెవాసును అది
తోకి భాష్యుని అతనిరొను మర్త్యుని జాలి
గాలుపుచూపుటచే బ్రహ్మయ్యగారి వైపు
చూచింది. అందుకును గుండె సీపైంది. కాని
బ్రహ్మయ్యగారు వైర్ని తిన్నట్లుగాని విద్య
లేని పురుషును నృస్థమని విజయనగరంతో
సోమశేఖరంబు ప్లివాణ్ణి తమకు అమాదా
పిక్కువగా చూస్తారని, విద్యావంతరం అన్న
నరసింహమనకు ఏ లాభమాకరెంటో లేక
పోతే జడ్జియో అవుననిచెప్పి భార్యను బిప్పి
చారు.

శ్రీమద్భక్త త్రయోదశినామ అష్టకము

సింహా ప్రయాణం. ఆనాటికి రంగ
మృగారు కొడుకులు ఇష్టమైన పిదప
పంటలు చేసి అతను పట్టకొని వెళ్ళి
టకు ఒక తాబాకుపట్టులో వేసి
కట్టింది. శుభ్రంగా తలంటి స్నానం
చేయించి ఇష్టాన్నత్యప్రసాదించి పె
య్యెళ్ళ ఆయనకు ఉడుకనట్లు యం.
ప., బి.ఎల్., హను అవునట్లు దీని
చింది. బ్రహ్మయ్యగారు కొడుకు
బంటరిగా ఉండబోతున్నాడు కనుక
గురువులయెడల, పెద్దలయెడల అం
దులో ముఖ్యంగా సోమశేఖరం
గారియెడల మర్యాదతో మెలక
వలయునని, శ్రద్ధాభక్తులతో
పాఠములను చదువుకొనుచు

“చగ్గమన్న ఆత్మలను పంపించును పిదపొక కుచ్చుకొని అతని తలను
దువ్వుచు బాధింపఁజేయు చూడఁతే | బహుమ్యుఁగారి నె ప్ప చూచిందే!

జబ్బను అనవసరంగా పెట్టించక, అవసరమైనవానికి లోటుచేయక వాడుకొనవలెనని యు.మొదలైన హిందూలను బోధించి, అలాడే విషయనగరం ప్రాంతాన్ని సుబ్బన ధాన్యగారితో అప్పలనరసింహమును పంపేశారు.

మర్నాడు ఉదయం 6 గంటలకు అప్పల నరసింహం సోమశేఖరునియొక్క వెళ్ళాడు. అతన్ని చూడటంతోనే సంతోషంతో సోమ శేఖరంగారు ఎదురుగావచ్చి గంటిలోకి తీసుకు వెళ్ళారు. సోమశేఖరం భార్యకూడా అప్పల నరసింహమును అడుక్కువంతో ఆహ్వానించింది. వారిద్దరికంటే వారికూతురు సుశీలను అప్పలనరసింహమును చూడటంతోనే అమితానందం కలిగింది. అన్నదమ్ములుగాని అక్క చెల్లెళ్లుగాని లేకపోవడంతో బంటరిగా ఉంటున్న సుశీలకు అప్పలనరసింహం యెడల స్నేహభావం కలిగింది. అప్పటికే సుశీలకు

"చదువులో తనకు తెలియని.....అప్పలనరసింహం చూడండి"

మును 7-వ తరగతిలో చేర్పించారు. కొద్దిరోజులకే ఉపాధ్యాయులకు ఇతని తెలివితేటలు చూసి అభిప్రాయం వదిలి, ఇతనిని క్లాసుకు మూడురుగా పంపారు. ఇతనిలో ఎక్కువ మొదటిమార్కు అతనికి వచ్చి యుండేది. ఉపాధ్యాయులు అప్పలనరసింహం తెలివితేటలన్ని సోమశేఖరంగారితో గిన్నాయుండేవారు. సుశీల అదివిని చూస్తే హేళిచేసి దొరికినందుకు మరీ సంతోషించేది. చదువులో తనకు తెలియని ప్రతివిషయమును అప్పలనరసింహమును అడిగి గ్రహించేది. అతని తెలివితేటలకు అప్పలనరసింహం

పాతశాలను విడిచి ఇంటను ఉన్న సుశీలా అప్పలనరసింహము లిద్దరు ఎప్పుడు ఒకచోట ఉండేవారు. సోమశేఖరంగారు, భార్య వీరి పాత్రులూ చూచి సంతోషించుచు ఉండేవారు.

రోజులు జరిగిన కొద్దీ వీరి స్నేహము వృద్ధి చెందుచు న్నది. సుశీల అప్పల నరసింహమును విడిచిపెట్టుట లేదు. వారిద్దరు మాట్లాడుకొనుచు ఉండగా ఎవరైనా వీరినైవారిమీద

అనుభవమును గల కోపించేసేది. అప్పులనరసింహము సెలవులకు వెళ్ళుటకు ఒక్కొక్కరిని యింటికి వెళ్ళుటకు ఒక్కొక్కరిని ఆతనితో రాష్ట్రమును పర్యటించుటకు ఏమియు చేకవేయలేదు. అప్పులనరసింహమును పంపినది. అప్పలనరసింహమును పంపినది.

అప్పలనరసింహము సోమశేఖరం గారి యింటికి వచ్చి మూడునెలలపాటు దాటింది. ఆకాలంలో సుశీల అప్పలనరసింహము నైన మొదట అంటించిన అవ్యాజస్నేహ భావం క్రాంతిరూపం దాల్చింది. సుశీల కిక్కుడు 13 సంవత్సరములు. అప్పలనరసింహమునకు 15 ఏళ్లు దాటిపోయి. వయసుతో పాటు సంబంధ వైఖరికూడ మార్పుచెందింది. అనగా ఇద్దరి కిది మిథ్యభావము ప్రవృత్తినని కాదు. మొదట నిరాకారమై ప్రథమచిహ్నముననే వింత చాటివుని చెట్టువలె కిలించి తీసిమెత్తి ఇవ్వకు ప్రేమక్రింద మారింది. ఈమార్పుతో పూర్వపు పరిణామంతో తేడా. అవయవసౌభాగ్యం గలపిల్ల పెండ్లియూపించినతరువాత, బాలుడైనను సుందరాకావడైన పెరవానిదగ్గర చదువుగా మనసులుకు బంటుల నవాడమే. వెనుకటివలె చదువునేవచ్చుతోటానికి అప్పలనరసింహం దగ్గరకు రావటం మానేసింది. కారణం అతనకూడా గ్రహించి సుశీలతో తరుచుగా మాట్లాడటం లేదు. అతనికిమాత్రం మాట్లాడటం తప్పుకాదని పట్టినమ్మకం వుంది. కాని లోకానికి తెలిచి ఎదురించవలెనందో అని భయపడుచున్న సుశీలకు నొప్పి కలగచేసినవా

ఉప్రతాపమో అన్నసందేహంచేత తాను కూడా ముక్తమగుటకు ఉన్నాను.

ఇలా కొన్నాళ్లు గడిచింది. మూడేళ్లు ఎప్పుడు విడనకుండా వుండని కారణంచేత అప్పలనరసింహమునకు సుశీల దూరంగా వుండటం కష్టంగా వుంది. ఎప్పుడో ఒకసారి ఆమెను కలుసుకొని తనమనసులో ఏర్పడి ఏర్పడకుండా ఉన్న భావాల్ని ఆమెతో చెప్పవలెనని అరిచి ఆ ఆ మేంకుగా వుంది. ఒకనాడు సోమశేఖరంగారు భార్య ఆప్తానామ వారిచుట్టూ లెవరో పొయినారంటే పరామర్శ చేయటానికి వెళ్ళారు. సుశీల ఇంట్లోనే ఉన్నది. ఆరోజున అప్పలనరసింహం కాలేజీనుంచి ఒకగంట ముందు వచ్చాడు. దొడ్లోకి వచ్చి చెట్టుక్రింద కాయలుకోస్తూ సుశీల నిలచు న్నది. ఇంట్లో ఆమెతల్లిదండ్రులు లేనట్లు కనిపెట్టి అప్పలనరసింహం దొడ్లోకి వెళ్ళాడు. అప్పటిలో అతన్ని చూడగానే ఆమె కేమి తోచక అటునిటు బెదిరిబెదిరి చూచింది. ఆమెకుగారు కనిపెట్టి "నేను పూర్వపు అప్పలనరసింహమునే" అన్నాడు. ఆమాట విని సుశీల తలవంచుకొని లోపల నవ్వునుంది. అప్పలనరసింహము కడుపులోఉన్నది చెప్పే ద్దామన్న ఊహతోనే ఎచ్చాడు; గాని, ఆమె ను నిమిషించేటప్పటికి నోట మాట రాలేదు. ఇద్దరు ముగ్ధులై కి నిమిషా లున్నారు. ఎలాైనా మగవాడుగనక అప్పలనరసింహం వైద్యం చేసి "సుశీలా! నీలో మార్పుకు కారణం నాకు బోధపడలేదునుమా" అన్నాడు.

“బ్రహ్మయ్యగా... ఖంగా... ఇంటిలోకి వెళ్లి ఉత్తరం చేతికందిచ్చాడు. కొడుకు దస్తూరిచూచి మనిషికి మారుగా ఉత్తరం వచ్చినందుకు ఖంగారుడుతూ ఇంటి లోకి వెళ్లి ఉత్తరం విప్పి చూచేసరికి యీ రీతిగా ఉంది :
 వియమన కండ్లి !
 విజయనగరం.

ఈ జాబులోని విషయములు మీకు కృత్యమును విచారమును గొలుపవచ్చును. ని తుదివరకు ఓపికతో చదువ ప్రార్థితులు. సోమశేఖరంగారి కుమార్తెను ప్రేమించి వారు మీ కిదివరకు వ్రాసిన ఉత్తరము గ్రహించియేయుండును. మీరు నన్ను యింటనుండి లేవ నెత్తి హస్తాలులో ప్ర వేశ

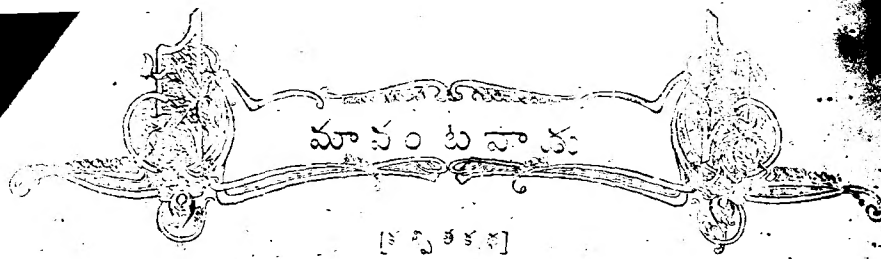
ఉత్తరం చేతికందిచ్చాడు. కొడుకు దస్తూరిచూచి మనిషికి మారుగా ఉత్తరం వచ్చినందుకు ఖంగారుడుతూ ఇంటి లోకి వెళ్లి ఉత్తరం విప్పి చూచేసరికి యీ రీతిగా ఉంది :
 వియమన కండ్లి !
 విజయనగరం.

ఉత్తరం చేతికందిచ్చాడు, అప్పుల నరసింహం.

విశ్వయోధిని అతిమీకు నమ్మకాని నాకు ప్రాణమే యును. సుతము శిష్య వాక్యం నివాసము కర్తవ్యమైనది. శిష్యుని భిక్షాచర్యము వాక్కునకు విరుద్ధము నున్న పుడు మొదటిని నేయినునొంచవలయునని. లోకమున మన తప్పులు చెప్పుచున్నాడు. ఆకారణముచే మీమాట ప్రోసిపుచ్చవలసి యిది సందేహములకు మిగుల విచారముగనున్నది. మా నవుని జీవితమును తన యరచేతిలో నిమగ్ని పరచవలయును. ద్వి ప్రపంచకర్మమును ద్వి ప్రపంచము అదృష్ట దేవత లనునాకిచ్చుటకు నమకట్టిన సోమశేఖరంగము ఖుడు ఏ కారణముచేతనో ఆమెను పోకానికి కట్టుటకు తలంపెనట. కాని సుఖము మాత్రము నాయందలి ప్రేమ చలించలేదు. అందుచే అనుకూలించనివారితోనుండి కృత్యంబులకు లెరుగల ప్రేక్షకుల ముక్కురాలేక మతాంతరులమై మాయ భీష్మమును నెరవేర్చుకొనుటకు నేనును సుఖము నిశ్చయించినారము. జనకు లగు మీకు సంగతి విశేషికిరించియుంటిని. మీకును అమ్మకును వందనములు. ఉమింప వేడుక.

ఉత్తరం చేతికందిచ్చాడు, అప్పుల నరసింహం.

ఉత్తరం చేతికందిచ్చాడు, అప్పుల నరసింహం.

మావంటవాడు

[ప్రతికథ]

కొప్పటి నారాయణమూర్తి గారు, బి.ఏ., యల్.టి. [సాహితీ సమితి]

నానా నాభార్యకూ అభిప్రాయ భేదం కలిగే విషయాలలోకల్లా వంట ప్రాప్త్యాన్ని కుదర్చడం అనేది ముఖ్యమైనదని చెప్పక తప్పదు. ప్రతినందనములోనూ ఏకాభిప్రాయము కలిగివుంటే భార్యభర్తలకు సంసారమంటే కొంతకాలానికి మొహం మొత్తుతుంది; తీపివస్తువులు అట్టే తినలేక పోవడమే దీనికి తార్కాణము. స్వార్థభవముచేత ఈ రహస్యాన్ని కనిపెట్టిన వాడనవడంచేత నాకేమీ తోచనప్పుడు 'వంటవాడు దొరికితే మహాబాగావుండిపోను' ఇత్యాదివాక్యమొకటి నాభార్య చెవిని పడేలాగు అనేసి యేమీ యెఱుగనట్లు పడకకుర్చీలో పెడమొహం పెట్టుకొని రాబోవు ఉపన్యాసమునకు సిద్దపడివుండేవాణ్ని. క్లబ్బులో బ్రిడ్జి ఆటకంటే వంటవాని యావశ్యకతనుగూర్చిన యుపన్యాసము ఆనందదాయకంగా వుండేది. ఇందుచేతనే క్లబ్బులో సభ్యత్వానికి కూడా రాజనామా యిచ్చివేసినాను; సాఖ్యమును అభివృద్ధి చేసుకొన్నాను.

మొన్న కొండపల్లి కేపు(Camp)లో వుండగా ఒకరోజున నాభార్య తలనొప్పి చేత మూలుగుతూ పడుకున్నది. అప్పుడే పగలు పడిగంటలయింది. స్వహస్తపాకం చేసుకొన

వలసివచ్చింది. పొయ్యి మంటపెట్టెవానికి పుల్లలకోసం తేస్తూ, "వంటవాడువుంటే అవస్థ పట్టకపోవగదా!" అనుకున్నాను.

"ఇట్లు చెవికట్టుకు పోరినా మీరు విన్నారా?"—అంది.

"వినలే? మొన్ననే కాదూ నెల్లూరులోని నాన్నేహితునిపేర వంటవాణ్ని పంపి వ్రాస్తా! నీకు చూపించే ప్రతీకారం పోస్తుక పంపించానా!"

"ఆ, ప్రపంచంలోకల్లా మీ కాన్నేహితుడు దొరికాడు. ఎన్ని ప్రతీకారాలు రాసినా లెక్కపెట్టకు!"

"లెక్కపెట్టకకాదు. అట్టే అవసరం లేదుగదా అని నేనే గట్టిగా పంపమని వ్రాయలేదు."

"అవసర మేమిటి యిలాంటి వాటికి మన పొరుగుంటి దివాణ గారింట్లో యేమంటే అవసరమునకు వంటబ్రాహ్మణ్ణి, వంటలక్కని కూడా పెట్టుకున్నారు. వా రింట్లో జనం చూస్తే మొగుడు పెళ్లొము వెరసి యిద్దరు ఇంకా ఆయనకు కాఫీ ఫలహారాలు అవసరమే లేదు. మీకు తోచకపోతే యెవరినయినా

హక్కు కలిగివుంటాను]

అక్షయి మనయింట్లో పని యెక్కువో దివాణ గారింట్లో కనియ్యో?"

"వనిసివుంటే పనివుండరా యేమిటి గాని, నృశాగా డబ్బు తిరుపేసుకోవడం నా పుంజెను."

"ఇలా కూడబెట్టే కాపురం ఇంతమట్టుకొచ్చావు. ఉన్నవాళ్లు తిరి చచ్చారా? లేనివాళ్లు పస్తుండి చచ్చారా? ఏదీ లేదు. భగవంతుడు ఏమి రాజేశో అది జరుగక మానదు. ప్రాప్తం లేకపోతే వంటినిండా పేసితైను రాసుకొని సముద్రపు వొడ్డున దొర్లినా గానీ ఒక్క రేణువైనా అంటుకోదు. మీరెంత తెన్నె ఎందుకు? సాహేబున ఎంతజీతమైనా బూబుకు కుట్టుపోగులే!

"నాన్నా! తమ్ముడికి పోగులు ఇవేళ తెల్తానన్నావు, తేలేదేం?" అన్నది మాచిట్టి.

"పోగులు లేవు పొంగులూ లేవు, కాస్తేపు వూరుకుందూ" అన్నాను.

"పోగులు లేకపోతే కుంపటిలో పప్పు ఎలా వండుతావు?"

"నువ్వు కాస్తేపు నోరుమూసుకుందూ బతుకుతాను." అని విసుగుకుంటూ గావంచా నడుముకు గట్టిగా దిగించ బోతువుండగా 'ఆ మూలసాధంబునుండి' అరున్నోక్క-రాగం తగ్గసాయాని వివిధసంగతులతో ఆలాపన వివరణింది. నాగుండెలో రాయినడింది. దీనికి తోడు మాచిట్టి, 'అమ్మని ఎందుకు ఏడిపించావయ్యా?' అంటూ చేతనున్న తిరువతి చంద నపు బొమ్మతో మోకాలి చిప్పవీడ ఒక్కటి

పెట్టింది. ప్రాణాలు పడట్టాయి. నేమిద చది కిల బడిపోయాను. ప్రాణం మళ్లీ చేతుకున్న తరువాత కుంకుంటూ వీసెగుమ్మంలోకి నెల్లి ఎదురుగావున్న పీడిలకొట్టవాణ్ని కీచినాను. అతను రాగానే రెండుముక్కలు ఒక కాసి తమిళావ రాసి 'ఈతలిగ్రాము అర్లంటుగా పట్టకెళ్లి పైలు ప్లేషనులో యిచ్చిరా' అన్నాను.

"తలిగ్రామెవరికి?" అంది ఒక గడ్డక కౌతము.

"నెల్లూరుకే!"

"ఎందుకు?"

"ఎందుకింక? వంటవాడికే! సాయంలానికి జవాబువస్తుంది చూడు!

"మీకున్న తొందర అనతలవారికి వుంటుందా యేమిటి?"

"జవాబుకు కూడా డబ్బు కట్టశాను."

"అయితే జవాబు వస్తుండి, వంటవాడు లేడని" అంటూ లేచి చేతున్న హోలులోకి వచ్చింది నాభార్య.

"అక్కడ లేకపోతే రేపు బెజవాడకెళ్లి ఎవరినో ఒకరిని కుదిర్చి వెంటబెట్టుకు వస్తాను చూసుకో!"

"ఆ! అన్నీ నిజమే!" అంటూ పంటయింట్లోకినెల్లి వెంటనే పొయ్యి రాజవేస్తూంది.

చెయ్యి కాల్చుకోడం తప్పిందనే సంతోషంతో నేనూ పొయ్యివద్దకునెల్లి పాక విశాన కార్యక్రమములో ఉచితకీర్తిని పాల్గొన్నాను.

అప్పటినుంచి అలికిడియినపుడల్లా, స్వప్నకలనపుడల్లా, కేనుగీ అయినపుడల్లా ఒకసారి విశ్రాంతి పుట్టి ఆలస్యంకోసం ఎదురు చూసేది నాభార్య. అప్పుడు సాయంత్రం 4 గంటలవేళ జవాబు వచ్చింది నేను ఆలస్యం విప్పి చూస్తూవుండగా “నేను చెప్పినట్లే వచ్చిందా జవాబు?” అని అన్నడే వేళకోసం ప్రారంభించింది.

“కాదు. ఇవాళ బయలుదేరి వస్తాడట, వంటవాడు.”

“నిజంగా?”

“నిజంగా కాకపోతే అబద్ధంగా అనుకున్నావా యేమిటి?”

“అయితే యిక్కడ కెప్పుడు వస్తాడు?”

“పొద్దుటి బండిలో వస్తాడు.”

“ఆరుగంటల బండిలోనా?”

“ఊం”

“ఊం యేమిటి? సమంగా సమాధానము చెప్పలేరా? నేనే చెప్పినా, యెప్పుడూ విసుకే మీకు” అని ఛెట్టిన కలహారంగము నుండి నిష్క్రమించెను.

ఆరాత్రి నిద్రలో యెట్టెటో గడిచి పోయింది. మరునాడు ఉదయం ఆరుగంటలకు పూర్వమే కాఫీ అయినదని నాభార్య నన్ను లేపినది. కాఫీ త్రాగి రైలుస్టేషను కేసి చూస్తూ కూచున్నాము. చూడగా చూడగా రైలు వచ్చింది. చాలామంది జనం దిగారు. రైలు వెళ్లి పోయింది. ఎవ్వరూ మాబనవద్దకు రాలేదు. నాభార్య మొగమున ఆశాభంగము

స్వప్నకలనపుడల్లా. వంటవాడు రాకపోవుట కేనుకలన ముందుగా యని యోచిస్తున్నాము. రమామణి కొమ్మదిగంటల అయిది ఇంక ఆరోజు వంటవాడు రాకని నా నిశ్చితాభిప్రాయమును సూచించాను. నాభార్య నిట్టూర్పుతో “చాలా ప్రత్యుత్తర మిచ్చింది. దొండకాయ కేసుపై నేగాని భోజనం చెయ్యని మాచిట్టి తీర్చుకూ ప్రకటించింది. అట్టి సుకు పెండలకడకే వెళ్లవలసి యున్నప్పటికి త్వరగా వంటచెయ్యమని చెప్పడానికి నాకు నోరువచ్చింది కాదు.

ఇట్టి క్లిష్ట పరిస్థితులలో మా కుటుంబము లోని యానన్యంపై పెనగలాడుకొనుచుండగా ఆ గ్రామపురం నుండి సుమారు ఒకమనిషి మమ్మల్ని సమీపించి.

“ఈయిల్లు ఎవరిది?” అని ప్రశ్నించాడు.

“మాడే” అన్నాను. పరధ్యాన్నంగా. ఈజవాబువలన తనదవితపు సమస్య పరిష్కరింపబడినట్టుగా నిశ్చరమైన మందహాసముతో “అలాగటండీ” అంటూ నా ప్రక్కను ఛైతా యించాడు. దక్షాలో తారతమ్యము గమనించుకుండా నావరసను చేరిన యీ మానవుణ్ణి కొంచెము చూడవలసివచ్చింది. తీరా చూస్తుండగా, అట్టి వడవంత కడుపు, కుంభ కోణం చెంబంత ముఖం, ముఖానికి సరిపడిన నోరు, చెవులకు ఇత్తడివో బంగారపువో పోగులు, మోకాళ్లకు జానెమపై కెగసియున్న గావంచా. ఇవి నాకు నవ్వు పుట్టించాయి.

“ఎవరయ్యా నవ్వు?”

“నాచేరు సర్వయ్య.”
 “అయితే బ్రాహ్మణేనా?”
 “బ్రాహ్మణేనానీ.....”
 “అనుమానిస్తావే? నీవాలకు చూస్తే దేవో నేరుడవులాగ కనిపిస్తున్నావు.” అని జెవరించాను.

“కాదుండీ, నేను వక్రిణామి. ఒక రెంట్లో పంటచేసేవాణ్ణి. ఆరునెలలు అక్కడ పని చేసినతరువాత వాళ్లు బ్రాహ్మణులు కారని తెలిసింది..... అయితే మొన్న నెల్లూరులో ఒక వృద్ధవిరతువు ప్రాయశ్చిత్తం చేయించుకుంటూవుండగా నేను కూడా స్నానం చేసి తడిగావంచా కట్టుకుని ఆవిడ ప్రక్కను కూర్చుని ‘మమం’ అనుకొన్నాను లేండి. అంచేత ఇప్పుడు నేను బ్రాహ్మణ్ణి అనే భావించుకొనవచ్చును.”

ఈ గ్రంథం విశేషానికి మా స్నేహితుడు పంపిన వంటబ్రాహ్మణుడు ఇతడేమోయని అనుమానము, భయము, అశ్చర్యము ఇంకా యేవేవో కలిగి నామనస్సులో దొమ్ములాడుచున్నాయి. మరికొంత ప్రసంగములో నా యనుమానము నిజమే అని స్పష్టపడింది. ఉదయం 6 గంటలరైలుదిగి మొగం కడుక్కోడానికి ఉత్తరేశిపుల్ల కోసం హాల్లోకి వెళ్లి తిరిగి అప్పటికి మాయిల్లు చేరుకున్నాడట. ఉత్తరేశిపుల్ల, లేకపోతే, ఉత్తరేశిలు-వీటితో నేగాని ఆయన మొగం కడుక్కోవట.

ఇలాంటి బ్రాహ్మణ్ణి చేర్చడం నాకాటే యిష్టంలేక అనుమానిస్తూ వుండగా తాను

చిన్నప్పుడు కొన్ని కావ్యాలులో కొన్ని పద్యాలు చదివినట్లున్నా తరువాత పగటిచేసుకొని ప్రలోక్తేషము చేసేవాడనినై, ఒకటి రెండుసార్లు భాగములో భాగవతానికి కూడా ప్రయత్నం చేసినట్లున్నా చెప్పుకు వచ్చాడు. ఇతని వాటకం చూస్తే నాకు భయం వేసింది. కొంతకాలం వెళ్లికొన్న తర్వాతగా భావించి నే నెవరో తెలియపరచి వేగంగా మడికట్టుకుని బయటెయ్యమని చెప్పి లోపలకు తీసుకువెళ్లి “జయన్నే నెల్లూరు మిత్రుడు పంపిస్తా” అని నాభార్యకు యధావిధిగా తెలియపరచాను. ఉత్తరేశి నాభార్య తిరిగిచూసి తా నాశించిన సౌఖ్యమునకు ప్రారంభదశ ప్రాప్తి చినదని సంకోచిస్తూ నుటింటి తలుపుగొల్లెం వేసి హాలులోవచ్చి బల్లమీదనున్న పూలు వుండ, పూలునుట్టేనూదులు చేతను ధించి మందహాసముతో నాకేసి చూసింది. వంట వాడు వచ్చాడని నాభార్య సంకోచమునకు తృప్తిపొందనా? అపాశ్రుడైనవంటవాడుదొరికి సందుకు విచారించనా? ఇదంతా ఒక కథకు సరిపోయే మేటరు (Matter) అవుతుందని మాత్రము చెప్పించాను.

మొయితే నే ఆ పూట సర్వయ్య శాస్త్రీ మంటచే పుణ్యంకట్టుకున్నాడు. నాకూ నాభార్యకూ ఒక్కసారేవడ్డించాడు. నాభార్య ఉత్తరపుష్కారం కాబోలు ప్రథమ అధ్యాయం ఉపక్రిమించాను.

“ఏమయ్యా! పప్పులో ఉప్పు వెయ్యలేదే?”

“కూరలో చూడండి”

“అర ఆరగించాను స్వల్పంగా,
 “ఇది చప్పగా యేమవుతుంది?”
 “పులుసు కొంచెము వేయించండి”

పులుసు నాలుకకు రాదుకనుక పుట్టికి
 నాలిక చిల్లిడిపోయింది, కళ్ళులు పిట్ట వచ్చా
 యి, గబగబ చెంబులు నీళ్ళు గొంతుకలో
 దిమ్మరించాను. పొలమారిడి, ఊడిరి నలి
 పిడికాడు. నాభార్య అన్నం వవలిపెట్టి
 తేలింది; మాచిట్టి ఏడుపు సానుచింది.

మావంటవాడు నవ్వుతూ, “నేను చెప్ప
 లేదూ! ఒకదాల్లో ఉప్పో కారమో తప్పువ
 యితే ను రెండులోనో అవి కొంచెం జాప్తిగా
 వుంటాయని” అని మరికాస్త పులుసు వడ్డిం
 చాడు. ఆత్మారాముడు ఏదోకంటా, చేసిన
 నాల్గుపదార్థాలు సరియైన భాగాలుగా మిశ్ర
 మంచేసి ఉండాలన్నవలె ముద్దులుచేసి కళ్ళు
 మూసుకొని ఒక్కొక్కటి కళ్ళందరినీ గొంతు
 కలో జారవిడిచాను. మాచిట్టి కేవలం మజ్జగ
 లోనే కడుపునిండా పట్టించింది. నాభార్య
 మాత్రం దొంగని తేలుకుట్టిపట్టు మాట్లాడ
 కుండా కొంతవరకు గుట్టుగా విస్తరి యెదుట
 పనిచేసింది.

‘మేన్ మేన్’ మని అడస్తూ అన్నం
 వచ్చిన బిల్లికి కాస్త అన్నం వేస్తామని మా
 చిట్టి వంటవాణ్ణి కొంచెం అన్నంపెట్టమని.

“ఇంక అన్నంలేదు” అన్నాడు చచ్చిగా.

ఆరికపరిశితుల ననుసరించి అన్నం లే
 దన్నాడేమో యని, “కాస్తపెట్టు, మునిగి
 పోలేదు” అని నేను హెచ్చరించాను. ఒట్టి

అన్నం తప్పక తేచ్చి నాయెదుట వడ్డి
 పెడవులు చెల్లించుకుని వ్యాపించునట్లు ముం
 జోనం వామించాడు. నేను తీడుగంగా అతని
 కేసి చూశాను.

“వియ్యం కొట్టగా వున్నాను, నేటికి
 చాల్తామో చాలానో అని కొంచెంగా పేట్టా
 ను” అని తనవర్తనను వైపుణ్యముతో నమ
 స్కరించుకొనికట్లు భావించి పొట్టమీద రెండు
 అరచేతులను పంచి తడుముకొన్నాడు.

అయితే, ఏకేసి అన్నం?”

“మట్టివంతుతాను” అన్నాడు మామూ
 లుగా.

ఇంతట నాభోజనం ముగియడంతోనే
 పడకగదిలోకివెళ్లి తాంబూలం వేసుకుంటు
 న్నాను. నాయోచనంతా వంటవానిమీద
 నే వ్రుడవంచేత అతడేమిచేస్తున్నాడో చూడ
 దానికి వంటయింటికి వెళ్లాను. తమిళులో
 వెదురుతడికలనువేసి వొట్టలరాదుకొను గేదె
 లాగు, సున్నం ఊడిపోయిన గోడభాగానికి
 వీపుప్రయోగించి రాపాడుతున్నాడు, సర్వ
 య్య. ఇట్టే పరిశీలించి, వీపునిండా పోలీసు
 వారి పాదరక్షల దిగువతోలుఅట్టలంత దళ
 సరిని అరివిందము (తామర) పూర్తిగా అంకు
 రించడం కనిపెట్టాను.

“ఓరి నీ తామర బంగారంగాను, ఇంత
 వ్రుం చేమిటయ్యా!”

“ఈ తామరంతా బంగారం అయితే,
 ప్రజలు నన్ను బతకనిస్తారా!”

“దానికేదో ముకో నూకో తగలెయ్య
 వాడమా? కొద్దియేమిడిని పెంచినట్టు పెంచు
 కున్నాను!”

“అన్నయత్నం చెయ్యాలి. కార్యం
 పూర్తా దగ్గరకి వస్తూవుంది.”

“ఏంకార్యం?”

“కార్యం పెద్దమనిషి అయి నాలుకపై
 అయింది. కార్యం చేసుకోమని నూవాట్లు
 చంపుతున్నారు. ఈ తామరకూలాన్ని నూ
 నుకోవలసి వచ్చింది.”

“ఓరి పిడుగా! ఏదరిత్ర చాలావరకు పరి
 శోధించవలసివుండే! ముందు వంటచేసుకో
 తరువాత మాట్లాడదాం” అని అతన్ని పొయ్యి
 దగ్గరకు ప్రోత్సహించి పంపాను. నేను
 పచారుచేస్తూ అతనిచేష్టుల పరిశీలిస్తున్నాను.

ఇదివరలో నీళ్లుపోసి ఆరిపినకట్టలను
 నాల్గుతగిలించి బుడ్డెడు కిరసనాయిలో వాటి
 కిరముల కభిక్షేకముచేసి అగ్గిపుల్లగిసి వాటికి
 సమర్పించాడు. సహజ వాసన వెదజల్లుచు
 కిరసనాయిలు ప్రజ్వలించింది. బియ్యంకడిగి
 పొయ్యిమీదపెట్టాడు. ఇంతటిలోకే పొయ్యి
 లో మంట ఆరిపోయింది. చాలాసేపు ఊదాడు,
 విసిరాడు; మధ్యమధ్య మంట అందుకొన్న
 స్వదు క్లోకాలు, పద్యాలు, హరికథలలో
 వచనాలు రాగధాటిని పఠించేవాడు. (ఈ బ్రా
 హ్మడికి సాహిత్యంలో కాస్త ప్రవేశం వుందని
 నమ్మవలసి వచ్చింది.) నాలు గయదుసార్లు
 మూతతీసి చూశాడు. కొంతనేపటికి ఆగంజి
 వార్చి విస్తెట్లో కుమ్మరించాడు. మిగిలిన

పప్పు, కూర, పులుసు ఒక్కసారి వేసుకొని
 అన్నం ఉడికికడకం బియ్యంతో కలిపేసి కమ్మ
 వాస్తెట్లో పెట్టించేసే ముంజనున్ని వ్రుం
 లంత ముద్దులుచే బహుకృష్టంతో కటుకు
 కటుకుమనిపిస్తూ కములుకున్నాడు. అప్ప
 డప్పుడు కిరములపైవుపైకో తీర్పుకొంటున్నట్లు
 బుసకొట్టేవాడు.

“ఇదేమిటయ్యా! బియ్యమే కములు
 తున్నావు!” అన్నాను.

“ఎంతమేటికీ ఉడక్క- నాప్రాణాలు తీశా
 యి; వీటిప్రాణాలియ్యక నేనూరుకుంటానా?
 వీటికి శాస్త్రీయితే కావాలి!” అని శక్తికొలచి
 కంఠం నవరించుకున్నాడు.

“బలేనాదవ్రతా! బాబూ,” అని ప్రఖ్యా
 తివరొందిన వెంకటరమణయ్యగారి పెజ్జేన
 వ్వును అనుకొస్తూ నవ్వాను.

అప్పటికప్పుడే 12 గంటలు దాటడం
 చేత వంటవాణ్ణి విడిచిపెట్టలేకపోయినా
 అక్షినుకు వాయాను. అక్కడ పనిచేయి
 తోచిందికాదు. ముడుగుంటలకే అరడజను
 న్నేహితులతో యింటికి వచ్చేశాను. వాళ్ల
 నందరినీ తివాచిమీద కూచోమనిచెప్పి నేను
 వంటింటిద్వారకు వెళ్లాను.

“ఏమే! త్వరగా ఏడుగురికి ఫలహారం
 కాఫీవంపించు”

“ఫలహారం చేయలేదట.”

“నేం?” అన్నాను తీవ్రంగా సర్వయ్య
 కేసిచూచి.

“పెజ్జేన పప్పు రుబ్బలేదు. నే నేం
 చెయ్యాలి? బాణలి గంటనేపటినుంచి కాల

“నీది ముద్రాను!” అని సంకల్పముతో జవాబుకు టిక్కెట్టులిస్తానుననుకొని అదేకొని ఇచ్చివేళ్ళకు చూసే య్యరు పైలు పిల్లోకిత్రోసి అగదిలో టిక్కెట్టి పెద్దపులి చేతులకొచ్చింది. పిల్లకు వానికి నవ్వుగిచ్చారు. పైలుకదిలింది. అక్కడ గొర్రెలలో ముక్కెట్లు పుట్టినవాళ్ళ కొంద శత్రుకాటనుకొని పిల్లకి పోయారు. పిల్లలో చిగురేయించుకుని పైలు పైలు మీద నవ్వువదులుకు చేతులిచ్చారు. ఈ పులిచేతుల చూడకుతోంటే పిల్లచేతుల వంటి చేతులిచ్చుకున్నావని పిల్లవచ్చుకున్నాను. ఎలాగైనా పిల్లని పొడవవుకుందామని మాట చెప్పలేదు.

కవిజీనితము

కే. అన్నమరాజ శర్మ గారు

కవి కుమారుడనైపుట్టు కాళమున
సతతపరిణామకాల వికారిని

స్వీయజీవిత కావ్యకర్తృత్వవృత్తి
కాలిచిన్నెల ముద్రించి కడచుచుండు.

శర్వోన్వృష్ట బంధంబు నడలిపోవ
నలఁతినవ్వులు మోములం దుఁమిగొన్న

విద్యు మొగ్గలనైక్యమై వేగుజాము
పాడుచుండును లీల విభాతగీతి!

శ్వసనసంచాలనమున కిసాలయములు
గునగునలువోవ నొంటిమై కూరుచుండి

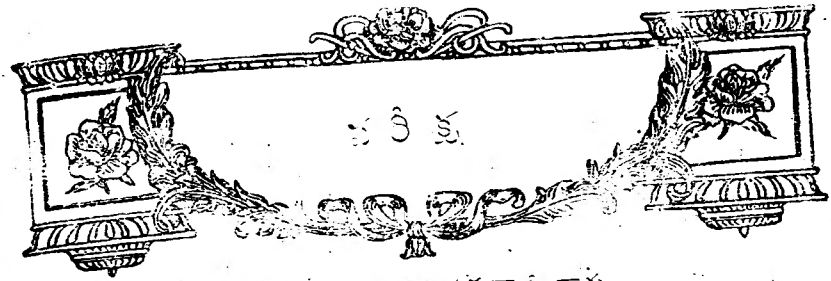
హృదయకావ్యంబు నొకమాటు విప్పిచూతు
మితలగు తత్ ప్రబోధముల్ విన్నవేడ్క

సమయశూలిక స్వర్ణరసంబు గూర్చి
పశ్చిమాశను జత్రముల్ వ్రాయువేళ,
స్వప్నసీమకు కుసుమగుచ్ఛములువోవ
చెప్పరానివియోగము జెందుచుండు.

శ్యామలాకాశాని నిశ్శబ్దరాత్రి
గ్రాలుభావోదయము నరికట్టలేక
ప్రకృతి విరగిల్లు కంఠనివ్వనముతోడ
స్వప్న దేశవాసులకు నుపన్వసించు.

నరకమా త్రిడినాహి మంబునందె
భావసంవేగమహిమచే బహుళగతులఁ
బ్రతినివేషంబు జీవితవార్ధి గనుచు
దుఃఖనమ్మదబాష్పముల్ తొలకరింతు.

“వల్లకీగానము”

తెన్నెటి వెంటిబరచుమూర్తి గారు.

నేను చెన్నపట్నంలో పట్టణక్షేత్రానులో
చదువుచున్నప్పుడు జరిగివినయము.
అప్పటికి నా కింకా పెళ్లి అనలేదు. చాలా
సంబంధాలు నన్నున్నవి. మావాళ్ళు ఒకేఒకే
నాకు జాబులు వ్రాస్తూండిరి. కాని నాకు
మాత్రము విద్యపూర్తి అయేనాక వివాహము
చేసుకోవాలని లేదు. మరొక్కసంగతి కూడా
ను: నాకుమాత్రము పూర్వీకులపద్ధతు లీవిష
యములో ఏమీ నచ్చలేదు. నచ్చలేదని అన
హ్యము లేదుగాని, అట్లాగా పెళ్లిళ్ళు చేస్తున్న
వారిని చూస్తే జాలివేసేది. చేతములో సంఘ
సంస్కరణము చాలాకావాల్సి తలచేవాడిని.
రోజూ నా కివే ఆలోచనలు. రోజూ మా
వాళ్ళు ఏదోఒక సంబంధము గూర్చి వ్రాస్తూ
నే యుండేవారు. ఎన్నియో సంగతులు వ్రాసే
ను; ఇష్టము చేసుకోనన్నాను; విద్య పూర్తి
కావాలన్నాను; ఇతరదేశాలు తిగిరావా
లన్నాను; పెద్దపిల్ల కావాలి; తగిన విద్య,
కుటుంబగౌరవము, కలిగియుండాలి; పిల్ల గణ
వంతురా లని నాకు భావపడా లన్నాను.
ఏమన్నాగాని ఏదో తగిన సంబంధము చూచి
యీ మాఘమాసములో వివాహ మాడక
తప్పదని మాఅమ్మ గట్టిగా పట్టుపట్టింది. మా

అమ్మలాంటి నా కితిప్రేమ ప్రేమయే కాదు
అతిగౌరవము కూడాను. ప్రేమచేతనై తేనేమి,
గౌరవముచేత నైతేనేమి, ఆమెను సంతోష
పెట్టుదామనే యుద్దేశముచేత నైతేనేమి, ఈ
యేడు పెళ్లి చేసుకుందామనే నిశ్చయించేను.
చెన్నపట్నంలోకే యొకసంబంధముంది. పిల్లకి
15 ఏండ్లు వుండునట. స్కూలుఫైనలు చదువు
తూంది. తండ్రి స్తీడరు. వారు చాలాతొందర
పడుతున్నారు. నచ్చి చూసుకోమని మావా
రికి చాలామాట్లు వ్రాసిరి. అయినా నేను
మాత్రము తగినచోడే చేసి, నాకు యిష్టమైతేనే
కాని వివాహమాడకానికి నిశ్చయించుకో
లేదు. ఇంకొకవిషయము కూడాను. అడ
వానికి తగినస్వేచ్ఛ యిచ్చి వారలకు మనపై
వలపు గలిగినపుడే వివాహము సంభవమని
యెంచేవాడిని.

9

నేను ఆరోజే పిల్లని చూడ్డానికి వెళ్లిటా
నికి నిశ్చయించుకున్నాను. సాయంకాలము 4
గంటలకల్లా మామూలుకన్న ఎక్కువగా
‘టాయల్టెట్టు’ చేసుకుని, తగినదస్తులు ధరించి
బయలుదేరాను. నా కేవలైనా ఏకారణము
చేతనా ‘ఔన్ని’ మానీటమంటే అతి కష్ట
ముగా వుండేది. అంచేత ‘బేటు’ కూడ పట్టు

వారి వాల్లంటికి వచ్చాను. మా హోస్టలుకి
చేరే వారము వరు. మా హోస్టలుకి
వచ్చాను. అంతే నడిచే
వచ్చాను. తలుపు తీసివ్రుచి, నామీలో వాలా
కుప్పలున్నాయి. వీధిగుమ్మముకు ఎదురుగా
ఒకగుమ్మ ముంది. దానికి చేతిలో అల్లిన తెర
వుంది. నావిడికే వ్రక్కగా పట్టినవారి ఆఫీసు
గది. నేను వెళ్లేసరికి నావిట్ల ఎవరో అతిమా-
ధుర్యముగా పాడుచున్నారు. నేను వెళ్లటమా
మానటమా అని సంశయము కలిగింది.
ఎవరైతేనేమి? నే నెందుకు వెళ్లకూడదు?
ఒకవేళ నేను చూడబోయినట్లు అయ్యేవుండ
కూడదా! అయితే నేను వచ్చినది మరీ నుల
భాషాధ్యయనం నని ఆలోచించి గంభీర లోప
లికి వెళ్లి కుక్కలలో కూర్చున్నాను. ఆపె
కూడా పాటపాడుతూనే ఒక్కమారు నానైపు

వచ్చి సరిగిరి వల్ల తనరాగ మెప్పుకున్నది.
ఆఫీసు. 16 సంవత్సరములు పుండవచ్చును.
ఆమెగారు చూచి కొంచెం చాలానే వుంది.
ఇంతవెద్దపిల్ల వెళ్లకుండు కాదని నిశ్చయిం
చుకున్నాను. ఒకడొక్కటిగా మాట్లాడున్నాను.
నాడు తలుపు ఎదురునుంచి పుండవచ్చును.
నూనె రాని దుచ్చకోలేదు. కొన్ని ముగ్గు
రులు పాలభాగముపై పడుతున్నాయి. జడ
సగమువరకు అల్లివుంది. ఆవిగ్రహము యి
కా నాకళ్లముందు కట్టినట్లు వుంది. ఇట్లా
ఏకదృష్టితో యిదివర కెవరినీ చూచి ఎదుగను.
అసలు నాకు అడవానిని చూడనికీగాని, వారి
తో మాట్లాడనికీగాని సిగ్గు వేసేది. కాని
నేడుమాత్రము వచ్చి త్రివ్యకోలేకపోయాను.
చాలామార్లు ప్రయత్నించాను. ఇంతకు
ఆమె ఎవరినాభాగ్యమోకదా! ఇట్లా నేను

“నాన్నగారింటివద్ద కేరంకి”

హాస్యం సము

వారి హాస్యముతో పున్నసమయములో ఆమె
నా మానివేలి. నాన్నగారి ఛాటివద్ద కేరంకి
చేసే ముచ్చటలును ఎంతవరకు నాకు
కలిగివచ్చి నేను చేశాకొన్న తెలిసోన్నాయి.
నే నిట్లా కేరంక్రియలు కూర్చుంటే మేకాక
వచ్చినవనియైన చెప్పకపోవటము చాలా పొర
చాలని అరుకున్నాను.

‘పోనిమ, నాన్నగారు ఎప్పుడు వస్తారు?’
అని అడిగాను. ‘యింకా గంటకుగాని రాదు.
ఏమైనా పని యున్నయెడల కూర్చోనుడు.
కాకపోయిన మీదట వ్రాసియిచ్చిన నేను
యిచ్చినేయదును.’ అనడముతో నేను ఒక
కాగితముమీద నామెను వ్రాసియిచ్చాను.
కాని, ఏమో నాకే అదేమి అంతమందిపనిగా
తోచలేదు. ‘పోనీలెండు; మిట్లా యిచ్చి
వేయును. నేనే కేపో ఎప్పుడో వస్తానని చెప్పి
దగ్గిరకు వెళ్లను. అప్పుడే నాకు చూచినది.
ఇంతకుముందే తృప్తి యిచ్చిగిరి చెప్పి
యుండవచ్చును. ఎదుచేతనో కాని చిరస
వ్యతో ‘ననే’ యని లోపలికి వెళ్లిపోయినది.
యింకాకొద్దికాల మామెతో సంభాషించు
దామని కుకూహుల మున్నదిగాని ఆపె ఏమ
నుకొనునో అని భయపడి కూరుకున్నాను.
అయినా కొద్దిగా ధైర్యముచేసుకని ‘మీ
అమ్మగారున్నారా!’ అని అడిగెను, ‘యిట్లా
పనిచేసుకుంటున్నాను. వివహా!’ అనేసరికి
‘వెన్నలెండు’ అని ఎలాగోచేప్పేను. అప్పుడే
ఆపె లోనికి వెళ్లటానికి ప్రయత్నించడము
చూచి నేను తొందరగా ‘మీచెల్లెలున్న
దా? అన్నా, రెండునిమిషాలు అల్లావుండి

పోయి చూచివస్తానని నాకు వెళ్లిపోయినది.
అప్పుడు నాపొరపాట్లన్ని ఒకతాకటి జ్ఞాపక
వచ్చాయి. నన్ను చూచి ఆమె ఏనుడును
కొందో అని చాలా విచారించెను. ఏమైనా
ననే, యికాలక్కున పుండవను చూచివీకా
పనిమొచి వీధిగుమ్మముదాకానవచ్చాను. కాని
నాకు పైకిపోటానికి కాళ్లు రాలేకు. ఆమె కను
క్కుని వస్తాననికీ నా ఎదురు పుండకూడదని
మనస్సుకు సమాకాశము చెప్పుకున్నాను.
యంతలో ఆమెవచ్చి యింకా ‘యింటికి రాలే’
వన్నది. ‘కేపునాయంకాలము వస్తానని మీ
నాన్నగారితో చెప్ప’మని అక్కడనుండి వెళ్లి
పోయాను!

3

ఇంకా గంటలు అయినా అవలేదు.
అయినా ఆవేళకి తిన్ని నుకి పోటానికి మనస్సు
సరిగలేదు. తొన్నగా నాగడకే పోయాను.
తలుపు లోపలికియి వేసుకున్నాను. పరు
పుమీద పడుక్కుని నేడుచూచినట్లునుగూ
ర్చియే ఆలోచిస్తున్నాను. నాకు మరేమియు
తోచలేదు. నేచేయుచున్నది న్యాయమా
అనియైనా తలచోయడానికి వీలు చిక్కలేదు.
‘ఆఫీసుకి, వివాహము అయివుండదేమో!’
ఇది ఒక భ్రమ. చెల్లెలికి వివాహ వ్రయత్న
మును జరుగుతుంటి? పెద్దదానికి వివాహము
జరుగకపోవట మనంభవముగా తట్టింది.
ఇంతకుచెల్లెలుమాత్రము యంతసుందరముగా
ఉండకూడదా యేమిటి! ఏమో? నేనుజూచి
నమూర్తియే వెళ్లి కూతురు కాగూడదాయేమి!

కానని నిరూపించి? ఇది ఒకవైద్యము
అనే వుంది. అయితే తేరుకొన్నారే!

ఇంతలోనే తెలివి వచ్చింది. నాకు
గత భావములు ప్రకటనయ్యాయి. నా
గత వలపుగా నిశ్చయించేను. అంత
నిజమైన ప్రేమ కాదనియు తగినంత ప్రేమ
అనియు స్ఫురించింది. "ఇంతకు ఆమె కూడా
గర్భం ప్రేమించవలదా? ఆమెకునా ప్రేమ వలపు
కలుగవలదా? లేదా ఏమి?"

రాత్రి అప్పటి 7 గంటలు అయింది. ఆ
దశ భావనానికి పోయాను. రాత్రి నిద్రలేచు.
ఈతలంపులే. ప్రార్థన బడిపోయానుగాని
పాతము లేమీ తలకెక్కలేదు. గుంటపై ఎ
ట్లాగో బడిలో కూర్చున్నాను. ఇక లాభము
లేదని యింటికి వెళ్లిపోవచ్చాను నాయకాలు
ము 4 గం. దాకా ఎట్లాగో గడిచేను. అప్పుడు
బయలుదేరుదామనుకున్నాను గాని వాళ్ళవంతు
పుంటూలో వుండో అనిచెప్పి ఇంటికి తిరిగి
కుకి పోయాను. 6 గంటలకి వెళ్ళానికి నిశ్చ
యించాను.

౪

కమలని తీసుకువచ్చాడు. తేకోకమస్త్రిగా
కూర్చున్నాను. స్త్రీడుగాను నా ప్రక్కనే
యన్నాను. తల్లికూడా ఎదురుకమ్మముదగ్గరి
ఒక కుర్చీలో కూర్చున్నది. ప్రక్కనకొద్దిగా
క్రీనీషలో కమల నిల్చున్నది. కమలరాగానే
నిశ్చేష్టుడై పోయాను. నన్నబాచిన ప్రియే
అనుకున్నాను. కాదు. ఆమెకన్న ఒకయేడాది
చిన్నవై యుండవచ్చు. నిన్న బాచిన ప్రియేకి

ముందుకు లు మొగము మీద పక్ష
లాగు ప్రమీగు తలము లేదేమో! అయినా
యిరువురికు తేము లంతగా కాకరాదు.
ఈమె కొద్దిగా భవనముగా ఉండేమో అని
పించింది. కమల చన్నంతటిష్టిముగా కూర్చు
నేదు. స్వచ్ఛతగాలు మొము వంచుకుంది.
నేను నచ్చేటప్పుడు ఎన్నో ప్రశ్నలు వేదా
మనుకున్నాను. కాని యిప్పుడు నాకు చాలా
స్పష్టమైంది. నిన్న నేజాచినప్పిలుగురించి అడు
గుదామని నాలుకెదుసార్లు ప్రయత్నించేను.
కాని బాగుండదేమోయని మళ్ళా ఊరకుండే
వాణ్ణి. బడికిపోయి ఏదయో కారణముచేత
రాలేదో, లేక యెవనిమాకు వెళ్ళినదో యని
యెంచేను. చూచుకోవడమైనది. కమల లోప
లికి వెళ్లిపోయింది. తరువాత అరగంట నేపు
దాక ఏమేమో మాట్లాడుకున్నాము.

నేనూ యింటికి బయలుదేరాను. ఇల్లు
చూట్టానికి లోపలికి రమ్మన్నాను. నేనాడ
బోయినంతాంగి ఆలో నెక్కడైన ఉన్న
దేమో అన్న యనుమాన మింకను నాలో
వదలలేదు. 'నీతే' అన్నా. అయిల్లంతా
చూచాను. ఎట్టకేలకు బయలుదేరి బయటకు
వచ్చేస్తున్నా. గుమ్మముదగ్గరి కమల కనబడ్డది.
అక్కడ యింకెవ్వరూ లేరు. ధైర్యము చేసు
కుని "మీ అక్కయ్య ఏదీ" అన్నా. నన్ను
చూడకుండానే ఒకరప్తు నవ్వింది. నేను మా
త్రము చూచాను. నాకు చాలాకష్ట మని
పించింది. ఇక కమలమీద ఏమాత్రము
మనస్సు పోలేదు. అయినా నా ప్రశ్నకు
జవాబుకోసము వచ్చియున్నాను.

౫

శ్యామల భావము వెల్లడై ఆనందము బంటరిగా దొరుకును. నాకదో? ఒకవేళ
నాకులే వెల్లడైంది. తేకోకదానికన్న బంటరిగా ఉన్నాను నాకును బావ్యము

"మీ అక్కయ్య ఏదీ" అన్నా.

ఎక్కువే తెలిసింది. ఇప్పుడు కమలని చాలా
మెచ్చుకున్నాను. 'శ్యామలా!' ఆహా, ఆపేరు
నుచ్చరించుట ఎంత ఆనందముగా ఉన్నది.
శ్యామలకొరకై సినిమాకునేనుకూడా బయలు
దేరాను.

౬

అప్పుడే వారమురోజులు గడచినాయి.
మళ్ళీ వాల్లింటికి వెళ్ళటానికి సందర్భము కుదు
రలేదు. సరిలేకుండా పడేపడే వారింటికి
వెళ్ళటము బాగుండ దనుకున్నా. కాని నామ
నోవేదనకు అంతములేకుండా అయిపోయింది.
ఇంతకు కమలపై నాకు యిష్టము లేదు
కదా, శ్యామలనే అడిగేద్దా మనుకున్నా.
కాదేమో? నానీ, ఏదో ధైర్యముచేసి
వలకరిద్దా మనుకుంటే నా ప్రేమ నాదరిం
చునను సమ్యక్ మెక్కడ! అయినను మొండి
ధైర్యముతో నాయంకాలము వాల్లింటివైపు
వెళ్ళాను. అప్పుడే, ఎవరో సావిత్రిలోనుంచి
ఆక్కినుగదిలోనికి వెళ్ళారు. శ్యామలే అను
కున్నాను. నేనము నాయందు వుండేమో!
అద్భుతవశాత్తూ ఏ శ్యామలయొక్క దర్శన
మైన లభించేదేమో యని సందియపడిన యా
శ్యామలామూర్తితో సంభాషణకు కూడ
సమయము కూచునేమో! సరియేయని చూ
లున లోపలకు వెళ్ళి గదిలోనికి చూచాను.
శ్యామలే! బట్ట పులకరించినది. అప్పుడే లజ్జ

మూలు నన్నా వేసిందిని. నోటిమాట కథ పోయినది. తా నేమో మహా ఘోరమే
 నా లేదు. నన్ను జూచి ఆ వెళ్ళోవడికి వెళ్ళి పోయిన చేసినదానినలె చెబినది. కంటినుండి రెండు
 దేమో అనుకున్నా? కాని నేను కన్నుముసుకు పట్ల చుక్కలు కూడా పడినట్లు ప్రహించినాడు.
 కురుగా నిల్చున్నాను. తేను బుకలోకి ఒక కవచైటాంగింతో మొగముమీసలనున్నది.
 ఒకటి చూచుకునే ఆ కోమలి హస్తమును పదియో చెప్పి పోయినది. నన్ను వేద
 గ్రహించాను. ఆకాతా మొదటిదైత్యమే. మామీదకున్నాను. నాకిక అక్కడ కేంద్రబాని
 మోహ మోత చేయను. నా కన్నును యక్షా ధైర్యము లేకపోయింది. తటాలున తీరి
 యుక్త వివేకముగని ఎవరంటారు? కాని, వెళ్ళిపోయి వచ్చుచు బయలుదేరాను. ఆ
 కొడుకో మరొక్క చొగతికూడాను. ఏమూర్తీ క్షణముగాను లోనకు వచ్చి తన్నగా యిం
 కొరకై యిన్నాట్లు నిద్రాహారములు లేక నిద్ర టిలోనికి వెళ్ళిపోయారు. నేనుమాత్రము
 చించి యూటితో యాసుందరవిహారము నా ఒక ప్రక్కగా బడి: ఆయన వెళ్ళిపోగానే నా
 మెనులబడడప్పుడు, - నాయెదుట నిల్చుచుకాదు. గదికి వచ్చి వేశాను ఆహా, నా కింక సుఖమే
 నన్ను జూచి నావై తన నిర్మలదృష్టి ప్రసరిం లేదనుకున్నాను. ఈజన్యములో శ్యామలను
 చేసి నన్నా నందములో ముంచివైచి, ఒకచిరు జూచుభాగ్యము కలుగుచునిశ్చయించుకున్నాను.
 నవ్వు నవ్వేసరికి - నే జేసినవని తప్పు అని ఎవ అంతలో మేఘములు ఆకాశము నావరించు
 నా అంటారా అనిపించింది. ఆయినా నాకు కొన్నివి. రాక్షసియు హోరుమని వాన
 మాత్రము భయమువదలలేదు. ఇంకా ఏమని కురియుచుండెను. ఆలోచనానమ్మద్రతరంగ
 విడించుకోయని అట్లా నిల్చునే కొండిపోయా ములలో ఒక నేను కొట్టుకొనుచుంటిని.

౩

వాన తగ్గినది. ఆ మేఘమండలములో వాన యొకగొప్ప తేజస్సు వెలువడినది.
 నుండి యొకగొప్ప తేజస్సు నూర్యభగవానుడే! లోకైకరక్షకుడే! ఏమి? మహాఘోర
 రాక్షసులవారే నాకాశము తయ నా వరించిన మేఘముల మధ్య
 తేజస్సు ఎట్లు దాగినది? నా యీ దుఃఖములుగూడ అంత ఆపందదాయకముగా అంత
 మగునేమో! యిదియొక వెర్రి ఆశ. ఆయినను ఆశకు అంతము లేదుకదా? ఆశయే నాకా
 మహాకట్టుములో తావునిచ్చినది. నాయూ దోశన కింకను మేరలేదు. యింతలోనే తలుపు

వహి తట్టినట్టయినది. స్త్రీ : కు గా లే. నన్ను చీకట్లు క్రమ్యవేయచున్నది; మేనినింక
 కుదుటలు క్రమ్యింపి; గుండె నొకడక కొట్టు కొనసాగినది. తండ్రితో చెప్పి వేసింది. చెప్పక
 యాచునేమో! కాని పాప మామె చేయున చేదు? తండ్రిగారు ఆనమయమునకే రావ
 లెనా? తనకూతురితో పరపుడు బొకమం పట ఆయన గ్రహించియేయుంటును.

ఆయన లోనికివచ్చి కొర్రుండెను. యింకా నేనట్లాగే గుమ్ముముద్రల నిలువబడి
 యున్నాను. ఎచ్చటికైనా పారిపోవామా అని పించింది. యితలో 'వచ్చే నెలలో వివాహము
 కావాలి. మీకు ఇష్టములేకుండల వేరే చూచుకోవాలి. నేను ఆనంగతి మాట్లాడ్డానికి
 వచ్చాను!' అనిమెల్లగా అనడముతోటే నాకు చాలా ఆశ్చర్యము వేసింది. నాభయమునకు
 నేనే నవ్వుకున్నాను. 'ఆహా, శ్యామలా!' అని ఆసుగుణమణిని తలపోసి ఆయనదగ్గరగా వెళ్ళి
 కూర్చున్నాను, 'మాతల్లిగారి ఇష్టము. నేను పుత్తరమువ్రాసి మూడునాలుగు రోజులలో
 చెప్తా' నన్నా, అట్లా అనడానికికూడా రెండు కారణాలున్నాయి. నిజముగా మాతల్లిగారి
 అనుజ్ఞ అవశ్యము కావలసినదే. అయినా కమ లని వెళ్ళాడినట్లైతే శ్యామలని చూస్తూండ
 డము సంభవిస్తుండేమో! ఆది యిర్వరము కూడా భరించగలమా అనుకుండేహముఒకటి.
 ఏమయిన ప్రస్తుతము నిశ్చయముగా ఏమీ చెప్పక తప్పించుకోటానికి యిట్లా చెప్పాను. యింకా చాలానేపు ఏమేమో మాట్లాడేము.
 పడిరుగారు వెళ్ళిపోయిరి.

వివాహము నిశ్చయమైనది. ఇంక వ్యవధి మోకోలేదు. మానాల్లాగేలా వచ్చాను. మా ఆమ్మకు మాత్రము అరిమింతానందముగా పూది. కాని నాకు ఇంత సుము లేదుకదా. దినము దగ్గరించునున్నకొలది. ఆదోశన హెచ్చగు చున్నది. ఆనాడు శ్యామలతో నాకు గలిగిన సమానేశమే నాదృష్టికి గోచర మగుచున్నది. మళ్ళీ శ్యామలను చూడడ మెట్లా? మఱి నేను భరింపకకష్టముకాదు. నరే. యీనందముములో ఎవరికి కనబడకుండా ఏక్కడికైనా పారిపోదా మనిపించింది. అయినా తల్లిగారికి విచారము కల్పించటము నా కెంత మాత్రము యిష్టముకాదు. మాపూర్వో వున్న ప్పడు ఆరుగుంటలు దాటి చీకటి పడతరువాత పికారునుంచి యింటికి రాకపోతే నాకోసము ఎంతో ఆత్మరతతో ఎదురుచూస్తూ నన్నెంతో ఆదరిస్తూన్నతల్లికి కష్టము కల్పించడమంటే నాకు ప్రాణముపోయినట్లు వుంటుంది. అట్లాంటిది యిప్పుడు ఎట్లా విడిచివెళ్ళి పోటము. పోనీ, ఒక పుత్తరమువ్రాసి అందులో రెండుమూడు నెల లలో నిన్ను. నేను కలుసుకుని యిప్పటిగాచే ప్పలకు తగినసమాధాన మిస్తానని వ్రాద్దామను కున్నా. ఇది నా కంతసంభవముగా తోచ లేదు. యింతకు పోనీ శ్యామలనే దర్శించి నన్ను క్షమించేదాక విడువక క్షమార్పణ కోరుకుని రాకూడదా! ఎట్లాగా నాకు కమ లతో సౌఖ్యము కలుగదని నిశ్చయించు కున్నాను. నాకు తగిన ప్రేమ ఆపవై కుదుర లేదనే! అయినా కోడలి న త్రగారికప్పజేప్పి యే యింగ్లాండ్ పోయి కొన్నాళ్ళుగడిపేవద్దామని వుంది. మొత్తముమీద మళ్ళీ మొండిధైర్యము చేసుకుని మా అత్తారింటికి బయలుదేరాను.

[illegible][illegible]

* * * * *

ఈ సమయమున నింకొక యాత్ర చేవయ్య హృదయమున గలంచెను. ఈ కంచెవలమూరుండును, కుతాగ్రస్తునియనున వర్తకు వేదవిద్యకై పొంది, యందు హాలమున తమయశోహ్నుల చేరవలసిందింపలయునని యతని కోరిక. ఈ విషయమును గుండెంచి నారాయణవర్మతో చేవయ్య “అహ! చేవనోళ్లు ఎంతటికష్టములు! ఎట్లునైన “మామాయనబ్బునుగాని, వంగలొట్టా సానునా! బ్రాహ్మణుల తమవన్నులైన నెదేకి యుద్ధరుగాని, హీనవలస్థులను చేవవిద్య నిచ్చెదరా? కావున మన మీసాక్షు నెట్లునైన బలాత్కారముగఁ జేపట్టవలెను.” అనెను. ఇది విని నవ్వి వర్మ, “నెట్టివాఁడా! నీకోరిక కిదియనుకూదు. నీ చేయుకొనుచున్నావోకాని, ఇట్టివలననే బ్రాహ్మణే తమలను లాభలేకయు గలుగదు. మీఁదు మిక్కిలి యది విప్రలభం గోపాదేశముఁ గలిగియును. ఇది నెఱిగి నిన్నుఁ బొంది కలకటించుచు బ్రాహ్మణులను నీనాతివోష్యమును

* * * * *

వాటినుండియు నేవయ్యగారి గృహమును, పుర
 ననుమును, అతాంతినిలయును లిమ్మెను.
 పుష్పాద్రి లివేళిగనుడికి నేవయ్య క్రీడికాపట్టమును
 పుష్పాద్రి నుండి పుష్పాద్రి లివేళిగనుడికి యుండు బహుదూరమునాని,

* * * * *
 ఈ సమయమున నింకొక యాత్ర చేసినట్లు వర్ణనము
 మన గలం చెను. తన రెండవ పుత్రుడగుచు, సుబ్రహ్మణ్యుని
 యనున పుత్రుడు వేదవిద్య జెప్పించి, యాచార్యులమున
 కమయ్యక స్వస్థుడై సోపాందింపవలయునని యాచార్యుని కోరిక.
 ఈ విషయమును గలించి నారాయణస్వామికి నేనయ్య
 “అహో! జేవనోష్ణం ఎంతటికదా! ఇంకా నీవు “మామా
 మనమన్నను గాని, వంగుచోటలో పాపము! బ్రాహ్మ
 యుని తమకన్నులపై వల జేటికె యిప్పుడుగాని, హేనుకుల
 స్థలము వేదవిద్య నిచ్చెదరా? కావున నీవు హేనుకుల జే
 యులైన బలాత్కారముగఁ జేపట్టవలెను!” అనిను. ఇది
 విని నవ్వి వక్త “వెట్టిరాదా! నీకోర్కె నెఱవడుదుకాదు.
 నీవేమనుకొనుచున్నానో కాని, ఇట్టిదశలని బ్రాహ్మకు
 తరలకు లాభలేకమును గలుగను. హేనుకు మిక్కిలి యది
 విప్రులకుఁ గోపావేశముఁ గలదినిండు. ఇందుకే నిన్ను
 జూచి కలుకటించు బ్రాహ్మణులను నీవెఱవనోచ్చును”

